

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sancti Bonaventurae Episcopi Cardinalis Albanensis,
Seraph. Doctoris Ecclesiae, Speculum Disciplinae, Et
Profectus Religiosorum: Libelli ad pietatem vtilissimi**

**Bernardus <de Bessa>
Bonaventura <Heiliger>**

Antverpiæ, 1591

De irreuerentia. Cap. VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53148](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53148)

De irreuerentia.

CAP. VI.

IRREVERENTIAE denique vitium, est humili Dei seruo vitandum, cum scriptum sit, Cui honorem, honorem. & Honore inuicem praeuenientes. Attenditur irreuerentia respectu personarum, loci sacri, & temporis, officij diuini, & rerum eidem officio specialiter ordinatarum. De reuerentia Prælati, aut aliis fratribus, ætatis aut prioritatis, aut diuturnitatis in ordine gratia, vel ob sacri ordinis, vel pro vitæ merito exhibenda; sanctorum dicta Patrum, & vera humilitas, quæ non solum Prælati & senioribus, verumetiam æqualibus & inferioribus, se spontanea subiicit voluntate, plenius docent, & eius oppositum detestatur.

Rom. 13,7
Rom. 12,10

1. Pet. 2,17 Nō senioribus tantum, imò & omnibus honorem Petrus Apostolus sentiebat exhibendum. Deferre humiliter sociis honorem, charitatis est fraternæ fomentum, conscientia bonæ illustrisque animi euidens argumentum. Vix nisi socio deferas, cum ipso proficies. Est præcipue conuentui, & superioribus deferendum. Conuentus quidem venerabilis, imò terribilis ut castrorum acies Christi ordinata. De superiore Sapiens ait, In medio fratrum, rector eorum in honore. Istis quanto maior est reuerentia exhibenda, tanto etiam maioris offensæ arguitur irreuerentia circa ipsos. Sanè committendo & omittendo, irreuerentiæ ad ipsos nota contrahitur. Committendo, si coram eis inordinatum quippiam deliberatè attētetur. Vnde nō decet coram conuentu, in claustris, vel alibi residente, sine debita maturitate & honestate, quantum ad membrorum & habitus dispositionem transire, vel eidem transeunti occurrere, si ab eo valeat commodè declinare, aut tumultum facere

Irreuerentia quæ fit in conuentum.

cere coram eo. Magnus vniue reuerentiæ cul-
 tus conuentali congregationi debetur: quem
 qui miffitationibus feu cachinnis, aliave cla-
 moris vel dissolutionis lasciuia, soluere non
 veretur, aut attrita fronte superbus, qui artari
 filèrio dedignatur, aut honestatis & religionis
 ignarus, liquido comprobatur. Quod autem Irreueren-
 tia in fu-
 periorum.
 superiore præfente agitur minus religiosè vel
 dicitur, quid eo turpius? Propter hoc qui mala
 in eius præfentia committere non veretur,
 ipsum irreuereri & inhonorare conuincitur:
 magis autem si eum fcienter per alicuius in-
 folentiam facti, vel importunitatem verbi te-
 merario aufu moleftat. Imò de necessariis, do- Bened. In-
 Reg. c. 6.
 cet beatus Benedictus, quòd si qua requirenda
 funt à maiore, cum omni fubiectione & hu-
 militate reuerentiæ requiratur.] Cum ipfo au-
 tem Præfato contendere nefas eft, & execran-
 da in fubdito irreuerentiæ turpitudò. Denique
 tam circa Præfatos, quàm circa alios feniores
 cauendum, ne in atrectatione, locutione, offi-
 ciorum recommendatione ac fimilibus, ali-
 quid ad eos vel fignum vilificationis appareat.
 Nunquam iunior frater ad fenioris fratris Irreueren-
 tia erga
 feniores.
 caput, aures, vel faciem, quafi applaudendo, vel
 ob aliam quamlibet caufam nifi neceffariam,
 manum apponat: vel aliter eum, factò vel
 verbo, minus reuerenter iocetur. Quando fe-
 niores fibi præfentes alloquitur, & fi fortè ali-
 quando eorum nomen proprium, ipsis quidem
 ex reuerentia fupprimendum, neceffariò no-
 minat, femper tamen cognomen fubtriceat: ni-
 fi propter aftantes æquiuocum fpecificare co-
 gatur. Seniorum auribus nomè proprium vel
 cognomen, nifi ex caufa iunior irreuerenter
 inculcat. Verùm licet in vilitatis notam nomen
 proprium exprimi, ex amore vel reuerentia
 fupprimi fcriptura innuente nouerimus: fine

vitio tamē palam senioribus ipsis exprimitur, quando irreuerentiæ notam, mos, modus, & congruentia redimunt. Sæpe quod erat incongruum, necessitas, gratia vel consuetudo conuertit. Sapit autem vitium, si ad te verbo vel nutibus superiorem accersis, ad quem est tibi facilis aut liber accessus. honestiùs enim ad eum, cui reuerentiam debes, tu accedis, quàm ipsum ad te accedere facis. Nullus etiam frater est puro nomine appellandus: sed proprio nomini apponendum est semper religiosæ prænominis insigne. Sed nec solo cognomine vel nomine patriæ, puta Lombardus vel Gallicus, frater est aliquis nuncupandus. Humilia & laboriosa officia recommendari cõqualibus & iunioribus, maximè cõuenit. Quod autem suum quisque officium, suo dumtaxat compari, ut acolytus acolyto, subdiaconus subdiacono, & sic de aliis, recommendet; in officio specialiter diuino locum habet: vbi personarum non quidem acceptio vitiosa, sed ordinata discretio, iuxta cuiuslibet statum & ordinem est habenda: ne ordinum sancita patrum auctoritate distinctio confundatur. Propter hoc, etsi cantoris officium ad fratres nouitios nullo modo pertineat: si tamen ad hoc per superiorem cogantur, cautè provideant quòd lectiones, responsoria, & antiphonas distribuant ordinatè, ordinum gradibus obseruatis, primas antiphonas maioribus, Prælato vel hebdomadario, vel seniori alicui sacerdoti: vel quãdo mos habet minoribus in vesperis, nocturno & laudibus, offerentes. Deinde post vnum vel duos si oportuerit fratres gradus eiusdem, ad alios ordinatè secundùm gradus ordinum processuri. Nec facilè diuersorum in ordinibus graduum fratres combinent, aut minora officia in maiori ordine constitutis imponant.

Prius

Frater suo
solo nomi-
ne non est
appellan-
dus. *vt S.
Bened. reg.
c. 63.*

Officia vt
sint aliis
commen-
danda.

Prius quoque ordinatos aliis præferendos iura decernunt: nunquam ordinum confusionem in choro religionem putet; cum id magis abusionem, irreuerentiæque obnoxium esse constet. Omnia, inquit Apostolus, honestè & ordinatè fiant in vobis.] Et in Paralipomenon de ministris Domini dicitur, quòd stabat secundum ordinem suum in ministerio.] Si quis sedilium chori dumtaxat ordinem, sine alio personarum delectu, in huiusmodi æstimat observandum: penset si à carpentariis constructus lignorum ordo in sedilibus, sit ordini præferendus Ecclesiastico. In personis seruandum in ecclesia Ecclesiæ ordinem, decreuit auctoritas, æquitas, & honestas. Omittendo notam irreuerentiæ quis incurrit, quando senioribus & maximè Prælati, honorem vel obsequium debitum; aut in obsequio ipso negligit reuerentiam exhibere. Aliqua de hoc potius expressione patebunt. Honori quis detrahit, si eis humiliter non assurgit, vel eis astantibus ipse sedet. Si deficientibus in choro vel alibi sedibus, locum eis non offert: si eis in choro, in mensa, in sedendo, eundo & huiusmodi, si commodè potest non cedit. Obsequio detrahit, si hæc eorum personis, quando palàm egent, non exhibet. Si eis in aliquo humili vel laborioso officio, in sui præsentia occupatis, se ad id faciendum vel coadiuuandum non exhibet. Si quod ad se ex officio pertinet, eis faciendum dimittit. Expedi itaque, vt iuniores fratres senioribus fratribus humiliter deferentes, eos, in his quæ purè sunt oneris, non honoris agenda, siue ad officium diuinum pertineant, siue ad alia humilitatis officia studeant præuenire. Ad prouidendum de lumine ac libris in choro & extra ad officium beatæ Virginis, quantum ad inuitatorium & lectiones, cum planè dicuntur:

1. Cor. 14.

40.

2. Par. 30.

16.

Prælati
& senioribus
honor
deferendus.Humilia
officia iuniores
senioribus
non permitant.

officium quoque mortuorum, quantum ad primas lectiones; necnon ad horarum versiculos, ubi ad hæc dicenda præsens non fuerit specialiter aliquis assignatus: ad offerendū aquam pro manibus abluendis: ad levandum mensas finitis gratiis, & ad ministrandum celebrantibus & altari: quoties necessariū fuerit ex officio suo, siue in minoribus, siue in sacris fuerint ordinibus cōstituti, solliciti sint & prōpti: nec ista aut similia senioribus facienda derelinquant. Erubescat Diaconus vel Subdiaconus vacās, & non obtendens officium, quod aptè potest dimittere vel differte, sacerdote ad Missam vice Diaconi, vel Diacono pro Subdiacono, ministrante. Nec magnum est, si hebdomadas casu continuet, grauiora passim continuantur officia. Debetur cuiuslibet ordini gradus suus: nec de gradatioribus est agendum, nisi fortè aliud congrua interdum causa deposcat. In obsequiis eorum, maximè qui vice Christi nostrarum sunt animarum custodes, non est reuerentia omittendā per capitij abstractionem, dum eis ministramus aut loquimur, quæ per humilem corporis inclinationem, pro loco & tempore, vel aliàs per humilem obsequendi modū ostenditur. Superbus autē (vt ait Prosper) non obseruat in obsequiis reuerentiam.] Stolidis quibusdam decretū est nulli deferre, discretionem personarum & graduum non curare: curantibus nunc adulationis, nunc acceptionis personarum crimen impingere. & admodum confusionis amici, vt superioribus de superbia caueant, sibi non cauent. Fœdum enim irreuerentiæ vitium pro religione ostendunt. Humilitatem maioribus exhibendam, Euangelij sanctio & professio nostra commendat: nusquam tamen (vt recolo) superbiam aliis, seu temerariam paritatis, vsurpationem indul-

Prosper. l. 3.
de vita cō-
temp. c. 8.

indulget. Seniorum est utique ut humiliter sentiant, venerationem non appetant, humiles se aliis ac sociales exhibeant. Sapientis est consilium, Quanto magnus es, humilia te in omnibus.] Sapientiæ verò præceptum, Qui maior est vestrum, fiat sicut iunior.] Et Petrus eum dixisset, Adolescentes subditi estote senioribus; pro utrisque intulit, Omnes inuicem humilitatem insinuate.] Cæterum cum omni indifferenter personæ, humilitas sit quædam turris fortitudinis à facie inimici: nescio quo pacto tamè vis eius maior est in maioribus, & clarioribus clarior comprobatur.] Porro non solum respectu personarum, ut dictum est, verum etiam respectu loci, ut est Ecclesia, maxime circa altare, irreuerentia est vitanda. Circa altare, ut cum ad ipsum acceditur, maturior & humilior gestus accedentis, & maxime ministrantis deuotionem ostendat: nec aliquis cum impetu vel inhonestè accedat. In Ecclesia verò cauendum, ne, quamuis extra Canonici tempus officij, loquendo vel ridendo, vel aliquo quouis modo minus honestè aliquid fiat. In aulam regiam ingressurus, ait sanctus Chrysostomus, oculis, incessu, & habitu te componis: & in Ecclesiam ingressurus, quæ est verè aula regia, rides?] Est etiam sacro tempori, hoc est, Dominicis diebus & solentioribus deferendum: ut in eis à communi operum occupatione cessetur, & diuinis officiis attentius insistatur. Nam, ut ait Hugo, Festi dies aliud studium, & alium conuersandi modum exigunt, atque alium hi in quibus licet operari, exposcunt. In illis, inquit, nos oportet ad celebranda mysteria diuina deuotius intendere, atque in orationibus diutius perseuerare: omnem denique actum, & omnem motum cordis pariter & corporis, diuino ministerio mancipare:

B §

arque

*Ecclesi. 3, 20**Luc. 22, 26**1. Pet. 5, 5**Bern. 2. ad
considerat.
paulo post
med.**Psal. 60, 4**Irreuerentia in
sacra loca**Chryso. 7.
4 hom. 15.
in ep. ad
Heb. in
mor.**Irreuerentia in fe-
stos dies.**Hugo à S.
Victor. 1. 2.
instit. mon.
ad nouit.
cap. 4.*

atque, vt ita dicam, quadam cōuersationis nouitate, festos dies honorare. In cæteris verò diebus in quibus operari licet, nullus omnino otiosus apparere debet.] De irreuerentia in diuinis officiis & rebus ad ea spectantibus euitanda, infrà per reuerentiæ positionem agetur.

De disciplina in generali.

CAP. VII.

DICTO de præparatoriis ad disciplinam, & aliquibus eius effectibus incidenter, sequitur vt de ipsa plenius exprimamus, quæ uetustate deposita, animoq̃ue contra hostis insidias stabilita, super radicem humilitatis conflargit. Primò, in generali quid sit, quæ eius utilitas, qualiter ad eius perueniatur notitiam, & de ipsius custodia deinde in speciali dicamur. Disciplina est (vt ait Hugo) conuersatio bona & honesta, cui parum est mala nō agere, sed studet etiam in his quæ bene agit, per cuncta irreprehensibilis apparere. Item, disciplina est omnium membrorum motus ordinatus, & dispositio decens in omni habitu & actione. Audistis, inquit, disciplina quid sit: nunc attendite quàm utilis & necessaria sit. Disciplina est malorum desideriorum carcer, frænum lasciuia, elationis iugum, quæ domat intemperantiam, leuitatem ligat, & inordinatos motus mentis suffocat. Sicut enim de inconstantia mentis nascitur inordinata motio corporis: ita quoque dum corpus per disciplinam stringitur, animus ad constantiam solidatur; & paulatim intrinsecus mens ad quietem componitur, cum per disciplinæ custodiam, mali motus foras fluere nō sinuntur.] Sed qui statum mentis perdit, subsequenter foris in inconstantiam
motio

Disciplina quid.
Hugo 1. 2.
instr. mon.
ad romanos,
cap. 10.

Gregor.
Cura past.
p. 1. c. 1.
admon. 24.